
"Zasady ustrojowe sądownictwa wojskowego i prokuratury wojskowej w Polsce Ludowej", J. Muszyński, Warszawa 1964 : [recenzja]

Palestra 9/2(86), 66-67

1965

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

dy zapis zawiera skróconą nazwę aktu, oznaczenie symbolem jego rangi i oznaczenie organu, w którym akt ogłoszono, ze wskazaniem roku, numeru i pozycji.

Zebrany w skorowidzu wykaz przepisów prawnych z okresu międzywojennego nie obejmuje zarówno przepisów wyraźnie uchylonych późniejszymi aktami, jak i przepisów, które — zdaniem autora — bądź utraciły moc, bądź też stały się nieaktualne, jako sprzeczne z ustrojem Państwa Ludowego.

Skorowidz nie obejmuje również tych przepisów ogłoszonych w Dzienniku Ustaw i Monitorze Polskim, których dalsze zmiany nie podlegają ogłoszeniu w tych organach; nie obejmuje też publikowanych w Monitorze Polskim orzeczeń, decyzji i zarządzeń, mających charakter aktów administracyjnych.

Warto pamiętać, że cmawianym skorowidzem można się także posługiwać przy korzystaniu z wydanych już sześciu tomów Ustawodawstwa Polski Ludowej, zawierających przepisy prawne opublikowane w Dzienniku Ustaw w latach 1941—1956.

J. Muszyński: *Zasady ustrojowe sądownictwa wojskowego i prokuratury wojskowej w Polsce Ludowej*. Wyd. MON. Warszawa 1964 r., s. 256.

Sądownictwo wojskowe, wchodząc w skład jednolitego systemu sądowego w naszym państwie, realizuje w ramach ogólnych zadań wymiaru sprawiedliwości ten wycinek owych zadań, jaki wynika z ogólnych zadań Sił Zbrojnych. Utworzenie jednolitego Sądu Najwyższego podważyło w pewnej mierze dotychczasową odrębność systemu sądownictwa wojskowego, ale nie zniósło jej całkowicie. Zresztą całkowite zniesienie tych odrębności nie wydaje się w tej chwili ani możliwe, ani celowe. Konieczny jest bowiem ścisły związek między zadaniami wojska a zadaniami wojskowego wymiaru sprawiedliwości, którego to związku nie mógłby zapewnić pozawojskowy wymiar sprawiedliwości.

Cmawiana książka jest w naszej literaturze prawniczej jednym z nielicznych opracowań poświęconych ustrojowi sądownictwa i prokuratury wojskowej. Problematyka badawcza tego przedmiotu nie była bowiem dostatecznie wyodrębniona, a organizacja sądownictwa wojskowego była traktowana jako integralna część prawa procesowego. Stąd też zrozumiała potrzeba poruszenia w pierwszym, obszerniejszym opracowaniu szeregu zagadnień ogólnych, jak pojęcie i zadania wojskowego wymiaru sprawiedliwości, stosunek wojskowego wymiaru sprawiedliwości do powszechnego wymiaru sprawiedliwości, nauka o organizacji wymiaru sprawiedliwości w wojsku.

Główna część książki poświęcona jest charakterystyce zasad ustroju sądów wojskowych i ustroju prokuratury wojskowej. Autor, poza pojęciem tych zasad, omawia zasady wyłączności sądów wojskowych w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w wojsku, niezawisłości sędziów, kolegalności i udziału czynnika społecznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości, omawia dalej sposób powoływania sędziów i ławników sądów wojskowych, zasadę hierarchiczno-instancyjnej organizacji tych sądów, zasadę niezależności prokuratury wojskowej od organów wojskowych i zasady centralizacji organów prokuratury wojskowej oraz jednoosobowego kierownictwa w tych organach, wreszcie sposób powoływania prokuratorów i strukturę wewnętrzną organów prokuratury.

W toku dalszych wywołów, mających częściowo charakter rozważań historycznych, przedstawiona jest organizacja sądownictwa i prokuratury wojskowej w Polsce międzywojennej oraz w Polskich Siłach Zbrojnych w ZSRR. Te uwagi poprze-

dzają syntetyczne rozważania o zasadach ustrojowych sądownictwa wojskowego i prokuratury wojskowej w PRL *de lege lata* i *de lege ferenda*.

Książkę zamyka opis ustroju sądownictwa wojskowego w niektórych państwach burżuazyjnych i socjalistycznych (Anglia, Austria, Belgia, Francja, NRF, Szwajcaria, Stany Zjednoczone, Bułgaria, Czechosłowacja, NRD, ZSRR).

Ławnicy ludowi w sądach powszechnych. Ustawa o ławnikach ludowych i przepisy związkowe. Wyd. Prawn. Warszawa 1964 r., s. 36.

W ostatnich miesiącach wojewódzkie i powiatowe rady narodowe dokonały wyboru ławników ludowych na nową trzyletnią kadencję, która trwać będzie do 1967 r. W związku z tym, że w sądach zasiądzie wielu ludzi piastujących godność ławnika po raz pierwszy, a więc nie obeznanych z podstawowymi zadaniami i uprawnieniami ławników, Wydawnictwo Prawnicze wydało tekst ustawy o ławnikach ludowych wraz z niektórymi przepisami związkowymi. Do książki słowo wstępne napisał Minister Sprawiedliwości Marian Rybicki. Minister Rybicki, podkreślając rolę ławników ludowych w socjalistycznym wymiarze sprawiedliwości, wskazuje na poważne zadania stojące przed sądownictwem zarówno w zakresie spraw karnych, jak i spraw cywilnych. Ze szczególnym naciskiem podkreśla Minister potrzebę zwalczania przestępstw przeciwko własności społecznej, przestępczości chuliżańskiej i drogowej.

Poza ustawą o ławnikach zamieszczono w zbiorze przepisy z Konstytucji PRL, z prawa ustroju sądów powszechnych, rozporządzenie w sprawie wysokości odszkodowania dla ławników ludowych nie będących pracownikami, ustawę o sprawach z oskarżenia prywatnego, wyciągi z k.p.k., k.p.c. (niestety starego), regulaminu czynności sądów i instrukcji sądowej.

G. I. Tunkin: *Zagadnienia teorii prawa międzynarodowego. Przedmowa M. Lachsa, tłumaczył W. Morawiecki. PWN. Warszawa 1964 r., s. 412.*

Książka znanego radzieckiego teoretyka prawa międzynarodowego zawiera wybrane podstawowe zagadnienia współczesnego prawa międzynarodowego.

Autor omawiając nowe elementy prawa międzynarodowego w okresie po wielkiej Rewolucji Socjalistycznej, wskazuje na przeobrażenia podstawowych zasad prawa międzynarodowego w okresie współistnienia dwóch systemów, na powstawanie nowych zasad prawa międzynarodowego, mianowicie zasad: nieagresji, pokojowego rozstrzygnięcia sporów, samostanowienia narodów, pokojowego współistnienia, rozbrojenia i zakazu propagandy wojennej, oraz na umocnienie i rozwój starych demokratycznych zasad tego prawa.

Wiele miejsca poświęcono w książce procesowi tworzenia norm prawa międzynarodowego. Autor wyjaśnia procesy powstawania norm traktatowych i zwyczajowych, wzajemny stosunek poszczególnych źródeł prawa, omawia szczególnie dziś aktualne zagadnienie mocy prawnej uchwał organizacji międzynarodowych, zajmując się istotą porozumienia międzynarodowego.

Dalsze rozważania poświęcone są wzajemnej zależności polityki, dyplomacji i prawa (ze szczególnym wskazaniem konieczności zapewnienia temu ostatniemu należnego miejsca i roli w kształtowaniu polityki), problemowi odpowiedzialności państwa oraz zasadom i normom prawa międzynarodowego między państwami socjalistycznymi, szczególnie nowym formom i nowej treści, kształtującym się we wzajemnych stosunkach między tymi państwami.